

LÁSZLÓ LÁSZLÓ ZILAHAI TÖRTÉNÉSZ, TÖRTÉNELEMTANÁR A BÉKÉS SZILÁGYSÁGI MAGYAR–ROMÁN VISZONY ELŐSEGÍTÉSÉRŐL

A történelem história, nem pedig hisztéria

László László történész, tankönyvek szerzője, fordítója szerteágazó tevékenységgel próbálja elősegíteni a békés magyar–román együttélést a Szilágyságban. Helytörténész-ként is tevékenykedik, illetve Zilahon, szörványtérsgben élve kiemelten foglalkozik a magyar–román kapcsolatokkal.

» TÓTH GÖDRI IRINGÓ

László László a romániai oktatásban használt számos hivatalos tankönyv fordítója, szerzője, Szilágyság megye, a Szilágyság múltjának lelkes kutatója, aki a magyar történelemmel foglalkozó, román nyelvű tanulmányok, cikkek publikálása révén (is) próbálja segíteni a békés együttélést: hisz benne, hogy egymás múltjának megismerése segíthet a két nép kapcsolatának jobb tételében. Munkáiról, hivatásáról, terveitől beszélt lapunknak.

A Szilágyságba szakadt székely
László László a Maros megyei Erdőszyentgyörgyön született, Szilágyság megyébe tanárként a rendszerváltás előtt általánosnak számító „kihelyezés” folytán került. Bár kezdetben még szeretett volna hazatérni szülővárosába, miután megnősült, végleg eldőlt, hogy a Szilágyság lesz választott otthona. Tankönyvfordítói munkássága a kilencvenes években kezdődött, és mondhatni egyik ilyen jellegű munka követte a másikat, a neve hamar ismert lett tankönyvszerkesztői körökben.

Magát Szilágyságba szakadt székelyként definiálja, és tagadhatatlan, hogy a „térsváltás”, a más mentalitás, a másfajta viszonyulás, hozzáállás, illetve a más közeg hatással volt a munkásságára. Szerinte a Szilágyság, mint térség nagyon izgalmas és összetett, hiszen bár a megyeszékhelyen a román többség jelenléte a szembeötlő, és lépten-nyomon érzékelhető, vannak a megyében szinte színmagyar falvak is. László László szerint Szilágyság megyében is lehet magyar vonalon tenni, tevékenykedni, sőt meglátása szerint még inkább kell tenni, mint például Székelyföldön.

A románok felé hangsúlyosabban kell kommunikálni

A tény, hogy egy szörványtérsgbe helyezték ki, meghatározta mun-

kássága irányvonalát is, azaz hozzájárult ahhoz, hogy nagy figyelmet szentel a román–magyar viszonyoknak, hangsúlyt fektet a két nép történelmének hangsúlyos megismertetésére. Annak szemléltetésére, hogy a Szilágyságban milyen ambivalensen alakultak a dolgok a történelem folyamán, és mégis milyen sok a „közös találkozási pont”, azt említi példaként, hogy az iskola, ahol jelenleg tanít, Ady Endre költő és Iuliu Maniu román politikus iskolája is volt. Törekvéseit nyitottan fogadta a helyi román sajtó, szívesen publikálták, publikálják a tanulmányait, melyeket elsősorban a román célközönségnek szán ismeretterjesztő céllal, sőt többször ők kérik fel László Lászlót, hogy írjon nekik egy-egy téma kapcsán. Legutóbbi könyve is hasonló szellemben született, a *Vi-sul meu* című (a cím Marthin Luther King 1963-as washingtoni beszédének címét parafrazálja) történelmi esszékötet román nyelven íródott, a román–magyar viszonyról szól. Véleménye szerint mindkét „irányba” kell kommunikálni, de a románok felé hangsúlyosabban, nekik gyakran nagyobbak a hiányosságai, több téves berögződésük van – ami azért lehetséges, mert az előző rendszer „nacionalista-kommunista” szellemiségű tankönyvei komoly hatással voltak sok generációra, melyek néha hajlamosak tovább örökíteni ezeket az „eszmeiket”. „Az előítéleteket le kell bontani kommunikációval” – vélekedik a történész. László László szerint a Szilágyságban nincsenek nagy konfliktusok, éles ellentétek a különböző etnikumok, közösségek között, viszonylag békésnek mondható az együttélés. Természetesen vannak kisebb összetűzések, apróbb összefeszülések, de főleg a rendszerváltás óta jó a kapcsolat, létezik párbeszéd is. László László szerint a mai gyerekek kevésbé manipulálhatóak, illetve mivel az internet világában nőttek fel, élnek, lehetőségük van bármit, amit hallanak, le is ellenőrizni, és gyakran élnek is ezzel a lehetőséggel. Tapasztalatai szerint – román és magyar osztályokban is tanít – a mai diákok tájékozottabbak, és a magyarok irányába is nyitottak.

Lehetetlen közösen gondolkodni csak online

A történész szakember, tanár tapasztalatai, illetve véleménye szerint az online oktatás a történelemtanítás terén sem hatékony: a közös olva-

Wesselényi Miklós szobra Zilahon. László László szerint a Szilágyságban nincsenek éles etnikai ellentétek

sást, illetve az olvasott szövegek órai megbeszélését, a közös gondolkodást lehetetlen a képernyők előtt ülv lefolytatni. Azt is hozzátette, hogy bár többnyire arról beszélünk, hogy a diákoknak mennyire nehéz ez a helyzet, a tanároknak is sokat kell kínlódniuk attól elkezdve, hogy meg kellett tanulják a különböző programok használatát, addig, hogy tankönyveket, esetleg kiegészítő anyagként használt olvasókönyveket, munkafüzeteket kell digitalizálniuk – amelyeket felügyelet hiányában nem biztos, hogy elolvasnak a fiatalok.

Az oktatás kapcsán szóba került a romániai tankönyvek minősége is, amelyről László László pozitívan nyilatkozott. Mint mondta, a legtöbb, iskolákban használatos tankönyv – főleg az egy-nyolc osztályos könyvei – az elmúlt években-évtizedben megújultak, korszerűsödtek. Az általa és Vincze Zoltán által írt magyarságtankönyvet is 2019-ben felváltotta egy új tankönyv, melyet immár hat szakember írt – köztük László László is –, így egy szakszerűbb, alaposabb, részletesebb munka született. Az új tankönyv kivitelezés szempontjából is sokkal igényesebb elődjénél: profi illusztrátor és térképészettel foglalkozó szakember segített abban, hogy az illusztrációs anyag hasznos és élvezhető legyen. A Szilágyság, illetve

» **„Nekem az a véleményem, hogy a történelem az tudomány. A történelem história, nem pedig hisztéria. Nem szabad hisztériakeltésre használni. Nem szabad sem a jelent visszavetíteni a múltba, sem pedig »visszameneni« az időben, a múltba révedezve élni.**

a térség jellegzetességei kapcsán László László azt is elmesélte, hogy az elmúlt 20–30 évben egyre nagyobb szakmai érdeklődés a régió iránt, a kilencvenes évek óta folyamatosan születnek falumonográfikák (Magyar Miklós történész volt ennek az egyik úttörője), szaktudományos és ismeretterjesztő cikkek, tanulmányok a térség településeiről, viszonyairól. A Hepehupa – Szilágysági művelődési folyóirat is foglalkozik helytörténettel, illetve az Erdélyi Múzeum-Egyesület és az Erdélyi Közművelődési Egyesület is külön figyelmet szentel a térségnek, előbbi például minden évben megszervezi a Szilágyság-kutatás napját. Ugyanitt érdemel említést két összefoglaló munka, a Kriterion Kiadó által 1999-ben kiadott, Szilágysági magyarok című kötet (melyben László László is publikált), illetve ennek második része, mely 2018-ban jelent meg az Erdélyi Múzeum-Egyesület Kiadónál.

Történelemismeret a jelenben

„Szinte minden magyar falu megírta, megírta a saját falumonográfiáját. Ha volt egy helyi történész vagy elszármazott történész, általában az írta meg, azt kérték fel. Mindenhol foglalkoznak a gyökerekkel, igyekeznek emlékműveket állítani a helyi hősöknek” – jelentette ki a szakember. A Szilágyságban él még a Báthory- és Wesselényi-kultusz is, mindkét család több szálon kötődik a térséghez, illetve több 1848–1849-es szabadságharcos emlékét is őrzik. Ezekhez a személyekhez kötődően nemcsak megemlékezéseket, koszorúzásokat szerveznek, hanem ismeretterjesztő esteket, előadásokat is szoktak tartani. László László reméli, hogy a jövőben, majd ha pár éven belül nyugdíjba vonul, még többet foglalkozhat helytörténettel, illetve a magyar–román viszony jobbá tételéhez is hozzájárulhat ismeretterjesztő munkái írásai révén. „Nekem az a véleményem, hogy a történelem az tudomány. A történelem história, nem pedig hisztéria. Nem szabad hisztériakeltésre használni. Nem szabad sem a jelent visszavetíteni a múltba, sem pedig »visszameneni« az időben, a múltba révedezve élni. Az aktuális világban kell élni, de ismerni kell a történelmet, hogy nem követhessük el a múlt hibáit, bakijait újra” – összegzett László László.

Böjte Csabát és Bodor Ádámot is kitünteti az EMKE a hétfvégén

» HÍRÖSSZEFOGLALÓ

A kárcsak tavaly, szük körben, a nagyközönség számára online tartja díjkiosztó gáláját az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület (EMKE), amely szombaton 14 órától Kolozsváron adja át idei elismeréseit. A nagyközönség számára a kolozsvár-alsóvárosi református egyházkerület templomából (Kétá-

gú templom) az online közvetítés az EMKE Facebook-oldalán lesz követhető. Az egyesület közölte díjazottjainak névsorát: többek közt Böjte Csaba ferences szerzetest tünteti ki, „aki szóval és tettel tesz tanúságot Isten szeretetéről, egész magyar közösségünket szolgálva”. Életműdíjat kap Bodor Ádám kolozsvári születésű író is, „a romániai hétköznapokat rögzítő rövidpróza-sorozatáért, a

rendszerváltást megjelenítő regénysorozatáért”. Szintén életműdíjban részesül Bágyoni Szabó István költő, író az otthonhoz, szülőföldhöz való kötődés érzékletes szemléltetéséért, valamint Muzsnay Árpád művelődésszervező, tanár, újságíró részére – közművelődési tevékenységéért, a Dsida-, Páskándi- és Jakabffy-kutatások ösztönzésében végzett munkájáért, valamint Kölcsy Ferenc emlé-

» **Életműdíjat kap Bodor Ádám kolozsvári születésű író is, „a romániai hétköznapokat rögzítő rövidpróza-sorozatáért, valamint a rendszerváltást megjelenítő regénysorozatáért”.**

kezetének ápolásáért. Díjazzák még többek közt Dimény Attila múzeológust a kézdivásárhelyi Incze László Céhtörténeti Múzeum szakszerű működtetéséért, Bálint Zsigmond fotóművészt a hazai fotómozgalom szolgálatában kifejtett több mint hat évtizedes munkásságáért, Nagy Csongor Zsolt szatmári színművészt, Szokoly Elek közíró, Unipan Helga képzőművész-grafikust is.